

Raahen kaupungin lausunto: Kansallinen toimintasuunnitelma helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi

Kaupunki pitää toimintasuunnitelman valmistelua erittäin tärkeänä, sillä ilmastonmuutoksen myötä hellejaksot lisääntyvät ja voimistuvat, mikä vaikuttaa suoraan kuntalaisten terveyteen, hyvinvointiin ja kaupunkien palvelujen toimivuuteen.

1. Toimintasuunnitelman tavoitteiden arviointi

Kaupunki pitää toimintasuunnitelman yleisiä tavoitteita selkeinä ja ajankohtaisina. Suunnitelma vastaa hyvin niihin riskeihin, joita hellejaksot aiheuttavat erityisesti:

- ikäihmisille
- pitkäaikaissairaille
- lapsille ja varhaiskasvatuksessa oleville
- ulkotyötä tekeville
- heikommissa asemassa oleville kaupunkilaisille

Kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että helteen terveyshaittojen ehkäisy nähdään laajalti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) tehtävänä, ei pelkästään sosiaali- ja terveyspalvelujen kysymyksenä.

2. Vastuut, roolit ja yhteistyö

Kaupunki pitää hyvänä, että toimintasuunnitelmassa tunnistetaan laaja poikkihallinnollinen yhteistyö. Kunnan näkökulmasta helteen torjunta edellyttää selkeitä rakenteita yhteistyölle:

- ympäristö- ja kaavoituspalvelut (viheralueet, kaupunkisuunnittelu)
- rakennusvalvonta
- pelastustoimi
- sosiaali- ja terveyspalvelut
- varhaiskasvatus ja koulut
- ikääntyneiden palvelut
- tekniset palvelut (jäähdytys, ilmanvaihto, vesihuolto)
- viestintä
- järjestöt ja vapaaehtoistoimijat

Kaupunki korostaa, että selkeät valtakunnalliset ohjeet tukevat kuntien omaa varautumistyötä ja parantavat toiminnan yhdenvertaisuutta eri alueilla.

3. Hellettä koskevan viestinnän kehittäminen

Kaupunki kannattaa toimintasuunnitelman linjausta vahvistaa kansallista ja alueellista viestintää. Erityisesti:

- hellevaroitusten tulee olla selkeitä, ymmärrettäviä ja helposti löydettävissä
- viestinnässä on huomioitava eri kieli- ja kulttuuritaustat
- kansallisen ohjeistuksen tulee sisältää valmiita viestipohjia kunnille
- sosiaalisen median ja mobiilisovellusten hyödyntäminen on tärkeää hellevaroitusten nopeassa välittämisessä
- hellevaroitustjärjestelmä täytyy ulottaa myös kuntiin

Kaupunki esittää, että kansallisesti tuotetaan **yhtenäinen helleturvallisuuden viestintämateriaali**, jota kunnat voivat hyödyntää sellaisenaan.

4. Varautuminen palveluissa ja tiloissa

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Kaupunki pitää perusteltuna, että toimintasuunnitelmassa korostetaan riskiryhmien tunnistamista ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, kuten:

- säännöllinen yhteydenpito yksinasuviin ikäihmisiin hellejaksolla
- jäähdytysratkaisujen varmistaminen hoivalaitoksissa
- henkilöstön koulutus helteen terveystarpeista

Varhaiskasvatus ja koulut

Kaupunki kannattaa suunnitelman ohjeita lasten nesteytyksen, ulkoiluolosuhteiden ja sisätilojen lämpötilojen seurantaan liittyen. Lisäksi valtakunnallisista linjauksista olisi hyötyä esimerkiksi:

- ulkoilun raja-arvoista hellevaroitusten aikana
- sisätilojen lämpörajoista ja toimenpiderajoista
- lasten ja henkilöstön suojautumisohjeista

Rakennettu ympäristö

Kaupunki korostaa, että helteeseen varautuminen on kiinteä osa ilmastonmuutokseen sopeutumista, ja siksi toimintasuunnitelmaan olisi hyvä sisällyttää:

- varjostavien rakenteiden ja viheralueiden lisääminen
- kansalliset esimerkit ja tavoitetila
- viherkatot ja viherseinät hellekuormituksen vähentäjinä

5. Resurssit ja toimeenpanon tuki

Kaupunki pitää tärkeänä, että kunnille tarjotaan:

- selkeät kansalliset ohjeet
- valmiita toimenpidemalleja ja tarkistuslistoja
- arviointityökaluja hellehaavoittuvuuden kartoittamiseen
- kansallista rahoitusta kunnille investointeihin (jäähdytys, varjostus, viheralueet)

Kaupunki korostaa, että helleturvallisuuden kehittäminen edellyttää kunnille riittäviä resursseja sekä osaamisen vahvistamista.

6. Seuranta ja arviointi

Kaupunki kannattaa ehdotusta yhtenäisestä seurantamallista, jonka avulla voidaan:

- arvioida helteen aiheuttamia terveyshaittoja
- seurata helleturvallisuuden kehitystä kunnissa
- kehittää käytäntöjä tutkimustiedon pohjalta

Kaupunki esittää, että kuntia tuetaan tiedonkeruussa ja mittareiden määrittelyssä, jotta raportointi on realistista eikä lisää hallinnollista kuormaa kohtuuttomasti.

Yhteenveto

Raahen kaupunki pitää Kansallista toimintasuunnitelmaa helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi erittäin tarpeellisena ja kannattaa sen vahvistamista. Kaupunki korostaa:

- poikkihallinnollisen yhteistyön tärkeyttä
- valtakunnallisen ohjeistuksen selkeyttä
- riskiryhmien suojaamisen ensisijaisuutta
- viestinnän kansallista yhtenäistämistä ja ohjaamista
- hellevarautumisen sisällyttämistä osaksi laajaa ilmastonmuutokseen sopeutumista
- hellevaroitussjärjestelmän laajentamista riittävän alas kuntatasolle

Kaupunki on valmis kehittämään omaa varautumistaan yhteistyössä valtion, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.